

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія міського господарства

Л.О. Радіонова

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Місто як соціальна система

(для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання освітньо-
кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки
6.030504 “Економіка підприємства” , 6.030509 „Облік і аудит”

Програма навчальної дисципліни та робоча програма дисципліни «Місто як соціальна система» для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.030504 “Економіка підприємства”, 6.030509 „Облік і аудит” / Укл. Л.О. Радіонова, Харків: ХНАМГ, 2009. - 24 с.

Укладачі: Л.О. Радіонова

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: проф. В.В. Будко

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології (протокол № 1 від 29.08.09)

Зміст

стор.

Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	10
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	10
2.2. Зміст дисципліни.....	12
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента.....	12
2.2.2. Лекційний курс.....	13
2.2.3. Практичні заняття.....	14
2.2.4. Індивідуальне завдання	15
2.3. Самостійна робота студентів.....	16
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	18
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	22

ВСТУП

Проблема анализа развития городов в традиционном понимании - это исследования, охватывающие две градообразующих подсистемы: техническую (все искусственные материальные образования, создающие инфраструктуру города) и экологическую подсистему (естественную среду, включенную в систему города). Изучение третьей градообразующей подсистемы - демографической, т.е. людей с их потребностями, отношениями, способностями, деятельностью, т.е. всего того, что мы называем городским социумом, в лучшем случае лишь декларируется. В какой-то мере это объяснимо, процесс внесения изменений в уже сложившиеся подходы анализа всегда начинается с артикуляции проблем и возможных вариантов их разрешения.

Подготовку кадров для работы в сфере городского хозяйства ведет наша академия. Ежегодно академия выпускает специалистов, которые обеспечивают оптимальность жизнедеятельности г. Харькова и других городов и не только нашего государства в двух градообразующих системах – технической и экологической. Следовательно, изучение городского социума для нашего вуза не просто актуально, но и органично, ибо демографическая подсистема не может существовать без технической и экологической подсистем. Изучение курса «город как социальная система» расширяет научно-исследовательскую деятельность студентов, обеспечивает подготовку специалистов на уровне мировых квалификационных требований, позволяет эффективно использовать образовательный, инновационный потенциал студентов академии для решения проблем города.

Програма розроблена на основі:

СВО ХНАГХ ОКХ (варіативна компонента) бакалавра напряму підготовки «Економіка підприємства» 2007 р.

ГСВО ОПП бакалавра напряму підготовки «Економіка підприємства» 2007 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 - «Облік і аудит», 30.08.2007 р.

Розробник програм, лектор: доц. Радіонова Л.О.

Програма ухвалена: кафедрою філософії і політології.

Протокол № 1 від 29.08.09. Зав. кафедри (проф. Будко В.В.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. Формування системи знання про місто як цілісний організм, що дозволить зняти проблеми традиційної підготовки спеціалістів в академії міського господарства, коли охоплюються дві містообразуючі підсистеми: технічна (всі штучні, матеріальні елементи, що створюють інфраструктуру міста) і екологічна підсистема (природне середовище, що включена в систему міста). Вивчення третьої містообразуючої підсистеми – демографічної, тобто людей з їх потребами, відносинами і здібностями, діяльністю і інститутами, тобто всього того, що ми називаємо міським соціумом не розглядається. Аналіз міста з філософсько-соціологічних позицій, як складного соціокультурного організму; місто як носій сенсу, тенденцій і сутнісних особливостей організації життєдіяльності суспільства; місто в світі, що змінюється; місто як акумулятор людської думки, емоцій почуттів, дій людини.

1.1.2. Предмет дисципліни: місто як соціальна система, підсистеми міста, міський соціум. Місто в епоху постмодернізму.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Історія України	Політологія

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни (відповідно до стандартів ОПП)

Модуль **Місто як соціальна система (3.0/108)**

Змістовий модуль (ЗМ) 1. **Генеза міста.**

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Місто як феномен соціокультурного розвитку.

2. Місто як фактор переходу до цивілізації і невід'ємний конструкт її системного розвитку.

3.М 2. Місце міста в перехідних процесах.

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Міський соціум.
2. Місто в світі, що змінюється: переходи та процеси.
3. Глобалізація і мегалополізація: нові шляхи змін.
4. Місто в епоху постмодернізму.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська)
Репродуктивний рівень. <i>Вміння:</i> дає повні, вичерпні відповіді на програмні запитання; вміє користуватися довідковою літературою. <i>Знання:</i> має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; засвоїв основні філософські знає системну теорію суспільства.	Соціально-виробнича, соціально-побутова сфери діяльності.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.
Алгоритмічний рівень. <i>Вміння:</i> вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; використовувати довідникову літературу; застосовуючи типові методи емпіричного соціологічного дослідження, визначити характеристики суспільної реальності. <i>Знання:</i> знає особливості соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства, характеристику та функції основних соціальних інститутів (сім'я, культура, економіка, політика, релігія), структуру особистості та її типологію.	Виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова сфери діяльності.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.
Евристичний рівень. <i>Вміння:</i> демонструє навички творчого мислення, на основі аналізу результатів соціологічного дослідження, літератури про стратифікацію суспільства визначає його структуру та характеристики розвитку суспільної системи конкретної держави; вміє визначати стан і дієздатність трудового колективу. <i>Знання:</i> знає специфіку соціологічного підходу до аналізу суспільства; критерії класифікації та ознаки соціальних інститутів та спільностей; володіє технологією соціологічного дослідження.	Виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова сфери діяльності.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Город в процессах исторических переходов. Теоретические аспекты и социокультурные характеристики.-М.:Наука, 2004.- 392 с.
2. Радионова Л.А. Город как социальная система. Конспект лекций.– Харьков: ХНАГХ, 2008.
3. Вебер М. Город // Избранное. Образ общества.-М.:Юрист, 1994.С.309-692.
4. Бродель Ф. Что такое Франция? Пространство и история. М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1994.
5. Линч К. Образ города /Пер. с англ. М.: Стройиздат, 1982.
6. Блэр А. Рубл Стратегия большого города. М.: МШПИ, 2004.-454с.
7. Радионова Л.А Методические рекомендации по изучению первоисточников в модуле „Город как социальная система” – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в электронном варианте).
8. Радионова Л.А. Методические рекомендации для написания контрольных работ в модуле „Город как социальная система”для студентов ФПО и З/О – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в электронном варианте).
9. Радионова Л.А. Методические рекомендации для самостоятельной работы студентов при изучении модуля „Город как социальная система” – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в электронном варианте).

1.5. Анотації програми навчальної дисципліни

Місто як соціальна система

3. Мета, предмет та місце дисципліни(за ОПП)

1.1 Формування системи знання про місто як цілісний організм, що дозволить зняти проблеми традиційної підготовки спеціалістів в академії міського господарства, коли охоплюються дві містообразуючі підсистеми: технічна (всі штучні, матеріальні елементи, що створюють інфраструктуру міста) і екологічна підсистема (природне середовище, що включена в систему міста). Вивчення третьої містообразуючої підсистеми – демографічної, тобто людей з їх потребами, відносинами і здібностями, діяльністю і інститутами, тобто всього того, що ми називаємо міським соціумом не розглядається. Аналіз міста з філософсько-соціологічних позицій, як складного соціокультурного організму; місто як носій сенсу, тенденцій і сутнісних особливостей організації життєдіяльності суспільства; місто в світі, що здійснюється; місто як акумулятор людської думки, емоцій почуттів, дій людини.

1.2. **Предмет дисципліни:** місто як соціальна система, підсистеми міста, міський соціум. Місто в епоху постмодернізму.

Місто як соціальна система

Змістові модулі (ЗМ)

ЗМ 1.1 Генеза міста

ЗМ. 1.2 Місце міста в перехідних процесах

ЗМ 1.3 Індивідуальне завдання

Аннотация программы учебной дисциплины

Город как социальная система

3. Цель, предмет и место дисциплины(за ОПП)

1.1 Формування системи знання о городе как целостном организме, который позволит снять проблемы традиционной подготовки специалистов в академии городского хозяйства, когда охватываются две містообразуючі підсистеми: техническая (все искусственные, материальные элементы, которые создают інфраструктуру города) и экологическая підсистема (естественная среда, что включенная в систему города). Изучение третьей містообразуючої

подсистемы – демографической, то есть людей с их потребностями, отношениями и способностями, деятельностью и институтами, то есть всего того, что мы называем городским социумом не рассматривается. Анализ города из философско-социологических позиций, как сложного социокультурного организма; город как носитель смысла, тенденций и сущностных особенностей организации жизнедеятельности общества; город в мире, что змиснюється; город как аккумулятор человеческой мысли, эмоций чувств, действий человека.

1.2. Предмет дисциплины: город как социальная система, подсистемы города, городской социум. Город в эпоху постмодернизма.

Город как социальная система

Смысловые модули (ЗМ)

ЗМ 1.1 Генезис города

ЗМ. 1.2 Место города в переходных процессах

ЗМ 1.3 Индивидуальное задание

Annotation of the program of educational discipline

City as frame of society

3. Purpose, object and place of discipline(after OPP)

1.1 Systems of knowledge about a city as integral organism which will allow to take off the problems of traditional preparation of specialists in the academy of city economy, when engulfed two містообразуючі subsystems: technical (all of artificial, financial elements which create cities) and ecological subsystem (natural environment, that plugged in the system of city). Study of the third містообразуючої subsystem – demographic, that people with their necessities, relations and capabilities, by activity and institutes, that всього that we name city социумом not examined. Analysis of city from philosophical-sociological positions, as difficult социокультурного organism; city as transmitter of sense, tendencies and essence features of organization of vital functions of society; city in the world, that змиснюється; city as accumulator of human idea, emotions of senses, actions of man.

1.2. Article of discipline: city as frame of society, subsystems of city, city социум. City in the epoch of постмодернизма.

City as frame of society

Semantic modules (ZM)

ZM 1.1 Genesis of city

ZM. 1.2 Place of city in transients

ZM 1.3 the Individual task

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108	Напрями підготовки 6.030504 “Економіка підприємства” , 6.030509 „Облік і аудит 030601 Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Вибіркова Рік підготовки: 1-й Триместр: 3-й Лекції – 22 год. Практичні – 22 год. Самостійна робота – 64 год. Вид підсумкового контролю: 3 триместр – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 36% до 64%

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3,0 Модулів – 1 Змістових модулів – 2 Загальна кількість годин – 108	Напрями підготовки 6.030504 “Економіка підприємства” , 6.030509 „Облік і аудит 030601 Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Статус дисципліни - Вибіркова Рік підготовки: 1-й Семестр: 2-й Лекції – 8 год. Практичні – 4 год. Самостійна робота – 96 год. Вид підсумкового контролю: 2 семестр – залік

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 12% до 88%.

Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Триместр/Семестри	Години								залік (триместр/семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі			
				Лекції	Практичні	Підсумковий контроль		Контр. роб.	КП/КР	РГР	
6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 „Облік і аудит” денне	3.0/108	3(т)	44	22	22	-	64	-	-	-	3(т)
6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 „Облік і аудит” заочне	3.0/108	2(с)	12	8	4	-	96	15	-	-	2(с)

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни (відповідно до стандартів ОПП)

Модуль Місто як соціальна система (3,/108)

Змістовий модуль (ЗМ) 1.1.Генеза міста. **1,5/54**

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1.Місто як феномен соціокультурного розвитку.

2.Місто як фактор переходу до цивілізації і невід'ємний конструкт її системного розвитку.

3.М 1.2.Місце міста в перехідних процесах. **1,5/54**

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1.Міський соціум.

2.Місто в світі, що змінюється: переходи та процеси.

3.Глобалізація і мегалополізація: нові шляхи змін.

4.Місто в епоху постмодернізму.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента (денне, заочне навчання)

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи						
		Лекц.		Сем., пр.		Лаб робота	СРС	
		Д/Н	З/Н	Д/Н	З/Н		Д/Н	З/Н
Модуль Місто як соціальна система	3,0/108	22	8	22	4	-	64	96
ЗМ 1.Генеза міста.	1,5/54	8	4	8	1	-	32	36
ЗМ 2.Місце міста в перехідних процесах.	1,5/54	14	4	14	3	-	32	40

2.2.2. Лекційний курс (денне, заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямом (шифр, аббревіатура)
	Економіка підприємства; облік і аудит; 6.030504 ЕП,ОіА денне/ заочне навчання
Змістовий модуль (ЗМ) 1.Генеза міста.	
1.Місто як феномен соціокультурного розвитку.	4/2
2.Місто як фактор переходу до цивілізації і невід'ємний конструкт її системного розвитку.	4/1
ЗМ 2.Місце міста в перехідних процесах.	
1.Міський соціум.	4/2
2.Місто в світі, що змінюється: переходи та процеси.	4/1
3.Глобалізація і мегалополізація: нові шляхи змін.	4/1
4.Місто в епоху постмодернізму.	2/1
Усього:	22/8

2.2.3. Практичні заняття (денне, заочне навчання)

Зміст	Кількість годин за напрямом (шифр, аббревіатура)
	Економіка підприємства; облік і аудит; 6.030504 ЕП,ОіА денне/ заочне навчання
Змістовий модуль (ЗМ) 1.1.Генеза міста.	
1.Місто як феномен соціокультурного розвитку.	4/0,5
2.Місто як фактор переходу до цивілізації і невід'ємний конструкт її системного розвитку.	4/0,5
3.М 1.2.Місце міста в перехідних процесах.	
1.Міський соціум.	4/1
2.Місто в світі, що змінюється: переходи та процеси.	4/0,5
3.Глобалізація і мегалополізація: нові шляхи змін.	4/0,5
4.Місто в епоху постмодернізму.	2/1
Усього:	22/4

2.2.4. Індивідуальні завдання:
Курсовий проект (робота), РГР, контрольна робота тощо
(тематика, зміст та обсяг у годинах)

Теми єсе (денне навчання)

1. Мое личное городское пространство: куда я повел бы своих гостей, чтобы познакомить их с городом и рассказать о себе?
2. Мой дом: его значимость (смысл) и значение (функция) в моей жизни
3. Положительные и отрицательные чувства, которые во мне пробуждает город
4. Что для меня значит загородный дом?
5. Город моей мечты
6. Город – мой собеседник: о чем и на каком языке я разговариваю с городом?
7. Как город влияет на мое поведение и взаимоотношения с другими людьми?
8. Факторы пространственной мобильности или что меня заставляет посещать эти места?
9. Мои соседи: что я о них знаю, как и почему к ним отношусь?
10. Мое городское сообщество, к которому я себя отношу – это...
11. Модель – бюджет – пространство и его факторы (финансы, наличие времени, престиж мест и др.): где и с кем я бываю, хочу, но не могу бывать и почему?
12. Какой смысл имеет для меня выражение: «Воздух города делает свободным»?

18 годин, обсяг - 0,2 умов. друк. аркуша – одна тема

За змістом індивідуальні завдання є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Перший варіант закінченого тексту здається для рецензування і наступного виправлення принципових помилок. Формою підсумкового контролю є захист індивідуального завдання з отриманням оцінки.

2.3. Самостійна навчальна робота студента (денне, заочне навчання)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години денне/ заочне навчання	Літературні джерела	Форма звіту
ЗМ 1.Генеза міста.	32/36	1, 2, 3, 4, 5,6,7,8,10,11	Конспект, словник категорій, тестування
1.Місто як феномен соціокультурного розвитку.	16/18	1, 2, 3, 4, 5,6,7,8,10,11.	Конспект, словник категорій
2.Місто як фактор переходу до цивілізації і невід’ємний конструкт її системного розвитку.	16/18	1, 2, 3, 4, 5,6,7,8,10,11.	Конспект, словник категорій
З.М 2.Місце міста в перехідних процесах.	32/40	1, 3, 4, 5,6,7,8,9,10,11	Конспект, словник категорій, тестування
1.Міський соціум.	8/10	1, 3, 4, 5,6,7,8,9,10,11	Конспект, словник категорій
2.Місто в світі, що змінюється: перехідні процеси.	8/10	1, 3, 4, 5,6,7,8,10,11.	Конспект, словник категорій
3.Глобалізація мегалополізація:нові шляхи змін.	8/10	1, 3, 4, 5,6,7,8,9,10,11	Конспект, словник категорій
4.Місто в епоху постмодернізму.	8/10	1, 3, 4, 5,6,7,8,9,10,11.	Конспект, словник категорій
Усього:	64/96		

Тематика контрольных работ (варианты)
(заочное навчання):

Контрольна робота – **15** годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури.

1. Основания определения города
2. Проблема дефиниции города: суть проблемы, задачи и возможности социологии в её решении
3. Генезис города
4. Специфичность города как объекта изучения
5. Отношение к городу: варианты и социологические проблемы изучения данного феномена
6. Производственно-экономическая парадигма исследования городской жизни
7. Социокультурная парадигма исследования городской жизни М. Вебера
8. Социокультурная парадигма исследования городской жизни: Ф. Тённиса
9. Социокультурная парадигма исследования городской жизни: Г. Зиммеля
10. Социокультурная парадигма исследования городской жизни: Чикагской школы социальной экологии
11. Город как коммуникативная среда.
12. Маргинальность как характеристика городской среды обитания
13. Городская среда: аспекты, объекты и предметы изучения.
14. Социологическое структурирование городской территории: типология урбанизированных поселений
15. Социокультурная динамика городской жизни
16. Городской образ жизни: понятие, сущностные характеристики, концепции

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту (денне навчання)

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1. Тестування	30
ЗМ 2 Тестування	30
Підсумковий контроль ПМК	40

Засоби і форми поточного контролю (заочне навчання) (Контрольні роботи.)

Види контролю та їх стислий зміст	Обсяг у годинах
Виконання та захист контрольної роботи	15 год.
Підсумковий контроль - залік (усний)	

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

1. Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.

3. Оцінювання виконання ессе

4. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.

6. Проведення модульного контролю.

7. Проведення підсумкового письмового заліку.

Поточний контроль відсутній.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється за заданнями до заліку в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання навчального завдання;
- 4) виконання самостійного завдання;
- 5) виконання поточного контролю;
- 6) виконання проміжного контролю.

Оцінку "відмінно" ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма шістьма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних (семінарських) занять, і самостійної роботи.

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом двох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 30 % за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, то він отримує оцінку «добре» або по 15 % за поточний контроль, які враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру.

При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем ЗМ1.1 студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем ЗМ 1.2 - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового екзамену з модулю «Місто як соціальна система»

Умовою допуску до заліку є:

- сума накопичення балів за двома змістовими модулями, яка повинна бути більше, ніж 30 балів (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Залік здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i> <i>A</i>	4 <i>добре</i> <i>B, C</i>		3 <i>задовільно</i> <i>D, E</i>		2 <i>незадовільно</i> <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно</i> <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
						<i>не враховується</i>	

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в системі ECTS оцінювання результатів навчання:

Оцінка «А» - Студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі екзаменаційні запитання. Охайно оформив екзаменаційні матеріали. У відповідях студент показав знання додаткової літератури.

Оцінка «В, С» - Студент грамотно і по суті дав відповіді на теоретичні запитання екзаменаційного білету, не допускаючи при цьому суттєвих

неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і запитань. Екзаменаційні матеріали оформлені охайно.

Оцінка «D, E» - Студент показав знання основного матеріалу, але не вказав його деталей. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді. Відмічена неохайність в оформленні екзаменаційних відповідей.

Оцінка «FX» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали екзаменаційних відповідей неохайно оформлені.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. О'Салливан А. Экономика города. – Учебник. - М.: ИНФРА-М, 2002.- 706 с.	ЗМ 1.; ЗМ 2;
2. Тощенко Ж.Ж.Социология. Уч.пособие.- М.:Прометей, Юрайт, 2004.-С.112-126.	ЗМ 1; ЗМ 2
3. Город в процессах исторических переходов. Теоретические аспекты и социокультурные характеристики.-М.:Наука, 2004.- 392 с.	ЗМ 1.; ЗМ 2;
4. Радионова Л.А. Город как социальная система. Конспект лекций.– Харьков: ХНАГХ, 2008.	ЗМ 1; ЗМ 2;
Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
5. Вебер М. Город // Избранное. Образ общества.- М.:Юрист, 1994.С.309-692.	ЗМ 1.; ЗМ .2;
6.Бродель Ф. Что такое Франция? Пространство и история. М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1994.	ЗМ 1; ЗМ 2;
7. Линч К. Образ города /Пер. с англ. М.: Стройиздат, 1982.	ЗМ 1; ЗМ .2;
8.Блэр А. Рубл Стратегия большого города. М.: МШПИ, 2004.-454с.	ЗМ 1; ЗМ 2;

Продовження табл.

1	2
9. Радионова Л.А Методические рекомендации по изучению первоисточников в модуле „Город как социальная система” – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в рукописи, в электронном варианте).	ЗМ 1.; ЗМ 2;
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
10. Радионова Л.А. Методические рекомендации для написания контрольных работ в модуле „Город как социальная система” для студентов ФПО и З/О – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в рукописи, в электронном варианте).	ЗМ 1; ЗМ 2;
11. Радионова Л.А Методические рекомендации для самостоятельной работы студентов при изучении модуля „Город как социальная система” – Харьков: ХНАГХ, 2007 (в электронном варианте).	ЗМ 1; ЗМ 2;
Цифровой репозитарій ХНАМГ www.ksame.ua	Усі теми

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма дисципліни «Місто як соціальна система» для студентів 1 курсу денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 „Облік і аудит”

Укладачі: Людмила Олексіївна Радіонова.

План 2009, поз. 368 Р

Підп. до друку 19.11.2009	Формат 60x84/1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 1,1	Обл.- вид.арк. 1,4
Замовл. № 5848	Тираж 10 прим.	

61002, м. Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, м. Харків, вул. Революції